

Stajerc" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Nročnina velja za Avstrijo: za celo leto 11 kron, za pol in četrt leta razumno; za Ogrsko 4 K 50 vin. za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računani naročnino z ozirom na visokost pošlince. Naročnino je plačati naprej. Posamezne številke se prodajajo po 6v.

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v Ptuj, gledališko poslopje števil. 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopise se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 64, za 1/2 strani K 32, za 1/4 strani K 16, za 1/8 strani K 8, za 1/16 strani K 4, za 1/32 strani K 2, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 30.

V Ptuj v nedeljo dne 25. julija 1909.

X. letnik.

„Škandal in sramota“

Ko je opisal naš cesar Franc Jožef I. prva politiko. Kmetje! S kom bomo držali, s cesarjem ali s prvaki? S tistimi pač ne moremo držati ki so nam oropali pravico državnega zbora, ki so nas izdali v bedi! Proč s prvaško sramoto!

Okrajni zastop ptujski.

Ko so izvedeli prebivalci ptujskega okraja izidu volitve v okrajni zastop, zavladalo je splošno veselje. Bilo je s temi volitvami zasigurno dosedanje napredno gospodarstvo. In tudi najzagrizenejši nasprotniki so morali priznati, da je to gospodarstvo naravnost vzorno, da je donajalo velikansko korist ljudstvu in grešed tega naprednemu zastopu z načelnikom g. Orniгом vsa zahvala. Prvaštvo je sicer vedno posebno napadalo in hujskalo. Zlasti tisti prvaki, ki so bili svoj čas sami gospodarji v okrajnem zastopu, ki so delali takrat posameznim osebam neke dobičke na ljudske troške in ki so dokazali nekem več kakor 20 let svojo popolno nezmožnost, zlasti ti prvaki so se jezili. In oni so bili zanesli boj proti naprednemu odboru. Pomanjalo jim ni. Volitve so končale in — zmaga je bila naša!

Za par let se bode torej zopet nadaljevalo pametno gospodarsko delo, ljudstvu v korist. Da se to delo prične, zbrali so se novo izvoljeni člani okrajnega zastopa preteklo sredo, 21. t. m. v veliki dvorani novega rotovža v Ptuj k ustanovnemu shodu. V naslednjem podamo kratko poročilo tega zborovanja:

Ob 10. uri je otvoril g. nadkomisar baron Neubauer kot zastopnik oblasti zborovanje. Omenil je, da je okrajni glavar zadržan, priti na shod in je došlim članom izročil svoje čestitke in njih izvolitvi. Konstatiral je, da je 30 članov navzočih, da je torej seja sklepčna in prosil, da se naj delo izvrši.

Na predlog župana Orniga se je izvolilo za vodstvo shoda najstarejšega člana zastopa, vrlega našega Visenjak a iz Slomov.

Visenjak je pozdravil navzoče in želel, da bodeji i zanaprej vsem prebivalcem koristno delo izvrševali.

Potem je nastopil „profesor“ Zelenik kot vodja prvaško mislečih članov zastopa. Prečital je neko pisarijo, po kateri je hotel prepričati ustanovitev odbora, češ da volitev zastopnika na Ptujski gori ni bila pravilna. Zelenik je zahvaloval, da se da njegov (menda od dr. Jurtela napisani) protest v zapisnik.

G. Maks Straschill je predlagal, da naj se izvoli posebni odbor, ki bode vse stvari potem pregledal.

Baron Neubauer je dejal, da spadajo vsi protesti v kompetenco zbora zastopa.

Dr. Fichtenau je stavil predlog, da se izvoli v odbor za pregledanje aktov gg. Turkuš, Artzt, pl. Pongratz in pl. Hellin. Ta predlog se

je sprejel in seja se je prekinila, da ta odbor akte pregleda.

Po odmoru se je poročalo o izidu volitev v veleposestvu, v kurnji industrije in trgovine ter kmetjskih občin. Vse izide se je vzelo ednoglasno na znanje in s tem volitev potrdilo. Le pri poročilu o izidu volitev v skupini mest in trgov je Zelenik predlagal, naj se ne potrdi. Ali v kljub temu se je tudi to volitev z veliko večino potrdilo. In zdaj so prvaški člani — 7 jih je bilo — pod vodstvom „profesorja“ Zelenika zapustili dvorano. S tem so dokazali, da nočejo več delovati, da jim je prvaška politika vzela vso zmisel za gospodarsko delo.

Vkljub temu se je izvršila potem volitev načelnika in okrajnega odbora. Za načelnika je bil izvoljen z 28. glasovi g. Jos. Ornig, za njegovega namestnika pa gosp. Guido pl. Pongratz. Vodbor so bili ednoglasno izvoljeni: Za veleposestvo g. Maks Straschill (29 glasov); za industrijo in trgovino g. dr. Fichtenau (29 glasov) za mesta in trge g. J. J. Steudte (29 glasov) za kmetjske občine g. Johan Turkuš (29 glasov). Iz plenuma pa sta bila izvoljena g. Jakob Žampa (29 glasov) in g. baron Kübeck (29 glasov).

S tem je bila volitev odbora gotova. Načelnik nam je ostal vrli naš Ornig, v odboru pa sedijo sami možje, kateri so dokazali, da jim je ljudski prid prvi cilj. Čast novemu odboru!

Po volitvi je vprašal predsednik shoda, je-li sprejmejo izvoljeni člani svoja mesta. Vsi so se zahvalili za zaupanje in so sprejeli.

Baron Neubauer je izrazil potem še svoje želje, da bi novo izvoljeni odbor i zanaprej tako koristno deloval, kakor je to doslej storil. Potem se je shod zaključil.

Tako je prvi korak storjen. Napredni okrajni odbor je doslej vedno v prid in za gospodarsko korist prebivalstva nastopal. Izvršil je v kratkem času velikansko gospodarsko delo, za katero mu je vse hvaležno. Pri naprednjakih se ne gre za osebni dobiček, marveč edino za to, kar je vsem in povsod koristno. Zdaj bode odbor in sploh ves okrajni zastop pričel iz novega delovati. Nadaljeval bode, kar se je v zadnjih letih pričelo. In prepričani smo, da bode tudi ljudstvo polagoma izprevidilo, da je gospodarsko delo prva stvar.

Naprej torej v tem delu, naprej za ljudstvo, katero trpi in dela, naprej zato, da postane ptujski okraj v svojem gospodarstvu vzoren! In potem naj nasprotniki le psujejo in obrekujejo, naj lažejo in naj se pustijo nahujskati, — napredek mora zmagati in bode zmagal.

Politični pregled.

Kmetijski svet. V sredo, 30. junija se je ob 10. uri predpolodne vršil v dvorani nižje-avstrijskega deželnega zbora ustanovni občni zbor kmetijskega sveta za tretjo, do konca leta 1913. trajajočo poslovno dobo.

Mala loterija odpravljena? Listi poročajo, da namerava vlada malo loterijo odpraviti. Ta loterija je dala državi vsako leto več milijonev

kron dohodka. Zato bi jo finančni minister le tedaj odpravil, ako bi se mu dovolilo novo zahtevane davke. Naše prepričanje je, da je ta loterija pravi škandal in da bi bil skrajni čas, da se odpravi. Kajti koliko revnih ljudi znosi zadnje svoje krajcarje v to loterijo. Povsod je že skoraj odpravljena, le pri nas ne.

Vbogi Peterček: Revolverskemu kralju Petru in vsej dinastiji Karagjorgevičev se z vsakim dnevom slabše godi. Človeka skoraj prešini misel, da se bode tej gospodi enkrat tako zgodilo, kakor njenem predhodniku kralju Aleksandru in njegovi ženi Dragi. Zdaj se vidi natančno, da je kralj Peter na eni strani odvisen od tistih zločinskih oficirjev, ki so Aleksandra na zverinski način umorili, da se pa na drugi strani ne more izogniti javni sodbi ljudstva. Pred kratkem so s kraljem nezadovoljni ljudje izdali letake, na katerih je bilo m. dr. brati: „Kralj Peter je srbsko ime v inozemstvu onesnažil in ljudske denarje zapravljal; princ Jurij pa je ljudski denar zlorabil“... Ja, ja, kakoršna je bila setev, taka bode tudi zetek...

Roparstvo na Srbskem se vsled škandaloznih razmer vedno bolj razširja. V Pozarevaškem okraju je uredil hajduk Milovanovič celo bando, pred katero prebivalstvo kar od strahu trepeti. Ta Milovanovič umoril je v zadnjem času več oseb, m. dr. tudi dva orožnika. Srbska vlada naj bi raje roparje pokončala, nego sosedne države vznemirjala. Zanimivo je sicer tudi, da je vojna nevarnost z Avstrijo Srbe v velike troške vrgla. Tako se bodejo zaradi vojaških stroškov na Srbskem davki za 30—40% zvišali.

Revolucija v Perziji je zmagala. Ustaši so na celi črti prodrli. Šah sam je moral najprej v rusko poslanstvo zbežati. Potem pa je odložil svoje vladarstvo. Na javnem prostoru so postavili potem za vladarja Assad el Müllka. Takoj, ko se zadeve uredijo, uresničila bode vlada zopet ustavo, katero je prejšnji šah uničil. Boji so bili hudi in v Teheranu se je zlasti v evropskem delu mesta divjalo.

Don Karlos umrl. Umril je pretendent na špansko krono don Karlos burbonski. Držal je vedno ojstro na svoji pravici do španskega trona. Njegovi pristaši so znani klerikalni „Karlisti“, ki so že večkrat ustaje poskušali. V letu 1872 do 1876 je prišlo do krvavih bojov s „Karlisti“. Zdaj je ta stranka pač z don Karlosom umrla.

Državni zbor

so prvaški poslanci v svoji zaslepljenosti, združeni z veleizdajalskimi Čehi, razbili. Izročili so ljudstvo brezpravnosti!

Dopisi.

Verzej. Kdor sam sebe povišuje, prazno glavo oznanjuje! Resničen je ta pregovor, kate-rega pokažejo naši zaslepljeni tržani. Minilo je komaj 3 mesce, ko so bili kaznovani, in so morali plačati vsaki 400 kron, ko je nesrečna tožba naredila drugič mnogo plačila. Nesrečni